

आवृतानि वरस्त्रीभिर्गृहाणि सुमहान्यपि । प्रचलन्तीव भारेण दृश्यन्ते स्म महीतले ।
 यथा च गतिमन्तस्ते वासुदेवस्य वाजिनः । प्रनष्टगतयोऽभूवचाजमार्गे नरैर्दृते ।
 स गृहं धृतराष्ट्रस्य प्राविशच्छत्रुकर्षणः । पाण्डुरं पुण्डरीकाक्षः प्रासादैरुपशोभितं ।
 तिस्रः कक्षा व्यतिक्रम्य केशवो राजवेश्मनः । वैचित्रवीर्यं राजानमभ्यगच्छदरिन्दमः ।
 अभ्यागच्छति दाशार्हं प्रज्ञाचक्षुर्नराधिपः । सहैव द्रोणभीष्माभ्यामुदतिष्ठन्महायशाः ।
 कृपश्च सोमदत्तश्च महाराजश्च वाह्निकः । आसनेभ्योऽचलन् सर्वे पूजयन्तो जनार्दनं ।
 ततो राजानमासाद्य धृतराष्ट्रं यशस्विनं । स भीष्मं पूजयामास वार्ष्णेया वाग्भिरञ्जसा ।
 तेषु धर्मानुपूर्वीन्तां प्रयुज्य मधुसूदनः । यथावयः समीपाय राजभिः सह माधवः ।
 अथ द्रोणं सवाह्मीकं सपुत्रञ्च यशस्विनं । कृपञ्च सोमदत्तञ्च समीपाय जनार्दनः ।
 तत्रासीदूर्जितं मृष्टं काञ्चनं महदासनं । शासनाद्भृतराष्ट्रस्य तत्रोपाविशदच्युतः ।
 अथ गां मधुपर्कञ्चायुदकञ्च जनार्दनं । उपजर्हुर्यथान्यायं धृतराष्ट्रपुरोहिताः ।
 कृतातिथ्यस्तु गोविन्दः सर्वान् परिहसन् कुरुन् । आसौ साम्बन्धिकं कुर्वन् कुरुभिः परिवारितः ।
 सोऽर्चितो धृतराष्ट्रेण पूजितश्च महायशाः । राजानं समनुज्ञाय निरक्रामदरिन्दमः ।
 तैः समेत्य यथान्यायं कुरुभिः कुरुसंसदि । विदुरावसथं रम्यमुपातिष्ठत माधवः ।
 विदुरः सर्वकल्याणैरभिगम्य जनार्दनं । अर्चयामास दाशार्हं सर्वकौमरूपस्थितं ।
 या मे प्रीतिः पुष्कराक्ष तद्दर्शनसमुद्भवा । सा किमाख्यायते तुभ्यमन्तरात्माऽसि देहिनां ।
 कृतातिथ्यन्तु गोविन्दं विदुरः सर्वधर्मवित् । कुशलं पाण्डुपुत्राणामष्टैश्चमधुसूदनं ।
 प्रीयमाणस्य सुहृदो विदुषो वृष्णिषत्तमः । धर्मार्थनित्यस्य सतो गतरोषस्य धीमतः ।
 तस्य सर्वं सविस्तारं पाण्डवानां विचेष्टितं । चतुराक्षश्च दाशार्हः सर्वप्रत्यक्षदर्शिवान् ।
 इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि भगवद्गीतानपर्वणि विदुरभगवत्संवादे अष्टाशीतोऽध्यायः ॥ ८८ ॥
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ अथोपगम्य विदुरमपराहे जनार्दनः । पितृव्यसारं स पृथामभ्यगच्छदरिन्दमः ।
 सा दृष्ट्वा कृष्णमायान्तं प्रसन्नादित्यवर्चसं । कण्ठे गृहीत्वा प्रक्राशत् स्मरन्ती तनयान् पृथक् ।
 तेषां सत्त्ववतां मध्ये गोविन्दं सहचारिणं । चिरस्य दृष्ट्वा वार्ष्णेयं बाष्पमाहारयत् पृथा ।
 साऽब्रवीत् कृष्णमासीनं कृतातिथ्यं युधाम्यतिं । बाष्पगद्गदपूर्णेन मुखेन परिशुष्यता ।
 ये ते बाल्यात् प्रभृत्येव गुरुशुश्रूषणे रताः । परस्परस्य सुहृदः सम्मताः समचेतसाः ।
 निकृत्या भ्रंशिता राज्यात् जनार्हा निर्जनं गताः । विनीतक्रोधहर्षाश्च ब्रह्मण्याः सत्यवादिनः ।
 त्यक्त्वा प्रियसुखे पार्था रुदन्तोमपहाय मां । अहर्षुश्च वनं यान्तः समूलं हृदयं मम ।
 अतदर्हा महात्मानः कथं केशव पाण्डवाः । ऊर्षुर्महावने तात सिंहव्याघ्रगजाकुले ।
 बाला विहीनाः पित्रा ते मया सततलालिताः । अपश्यन्तश्च पितरौ कथमूर्षुर्महावने ।
 शङ्खदुन्दुभिनिर्घोषैर्हृदङ्गैर्वैष्णुनिःस्वनैः । पाण्डवाः समबोध्यन्त बाल्यात् प्रभृतिं केशव ।

२११०

२११५

२१२०

२१२५

२१३०

२१३५